

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI OLIY SUDI PLENUMINING
QARORI

15 -sonli

2021 yil «20» aprel

Toshkent shahri

**Судлар томонидан маъмурий ишларни апелляция
тартибида кўриш амалиёти тўғрисида**

Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилганлиги муносабати билан, суд амалиётида масалалар келиб чиқаётганлиги ҳамда қонун нормаларини бир хилда ва тўғри қўлланилишини таъминлаш мақсадида, “Судлар тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 17-моддасига асосланиб, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Судларнинг эътибори шунга қаратилсинки, маъмурий ишни апелляция тартибида қайта кўриш суд процесси иштирокчиларининг суд ҳужжатининг қонунийлиги ва асослигини текшириш ҳуқуқини таъминловчи муҳим ҳуқуқий институт ҳисобланади.

2. Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодекси (бундан буён матнда МСИЮтК деб юритилади) 200-моддасига мувофиқ, апелляция инстанцияси судида иш юритиш:

аризачи, жавобгар, учинчи шахс, уларнинг вакиллари шикояти;

тарафлар ва учинчи шахсларнинг ҳуқуқий ворислари шикояти;

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакилнинг шикояти бўйича, бундан тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ бўлмаган низолар мустасно;

ишда аризачи сифатида қатнашган давлат органлари ва бошқа шахсларнинг аризаси бўйича (МСИЮтК 47-моддаси биринчи қисми);

прокурорнинг протести бўйича қўзғатилади.

Апелляция тартибида иш юритиш, шунингдек, МСИЮтК 200-моддаси биринчи қисмига мувофиқ, суд хужжати устидан шикоят қилиш ҳуқуқига эга бўлган ишда иштирок этишга жалб қилинмаган, аммо ҳуқуқ ва мажбуриятлари ҳақидаги масала суд томонидан ҳал этилган шахсинг шикояти бўйича ҳам кўзғатилиши мумкин. Ушбу шахс суд хужжатида кўрсатилмаган ҳолларда ҳам, унинг устидан шикоят қилиш ҳуқуқидан фойдаланади.

Ишда иштирок этувчи шахсинг вакили, шу жумладан, адвокат, агар бундай ҳуқуқ ваколат берувчи томонидан берилган ишончномада махсус кўрсатилган бўлсагина, суд хужжати устидан апелляция тартибида шикоят қилишга ҳақли (МСИЮтК 62-моддаси иккинчи қисми).

Суднинг ҳал қилув қарори устидан тўлиқ ёки қисман шикоят қилиниши (протест келтирилиши) мумкин.

3. Қонунга мувофиқ, суднинг ҳал қилув қарори устидан апелляция шикояти (протести) у қабул қилинган кундан эътиборан бир ой ичида (МСИЮтК 203-моддаси), муайян яшаш жойига эга бўлмаган шахсни реабилитация марказига жойлаштириш тўғрисидаги суднинг қарори устидан эса, у чиқарилган кундан эътиборан уч кун ичида (МСИЮтК 193-моддаси) берилиши мумкин.

Апелляция шикояти (протести) бериш муддати ўтишининг бошланиши ҳал қилув қарори қабул қилинган куннинг эртасидан ҳисобланади (МСИЮтК 116-моддаси).

4. МСИЮтК 203-моддаси иккинчи қисмига мувофиқ, апелляция шикоятини (протестини) беришнинг ўтказиб юборилган муддати шикоят (протест) бераётган шахсинг илтимосномаси бўйича шикоят (протест) бериш муддати ўтказиб юборилишининг сабаблари узрли деб топилган бўлса, апелляция инстанцияси суди томонидан тикланилиши мумкин. Суд апелляция шикояти (протести) бериш муддатини тиклаш ёки рад қилиш тўғрисида бунинг сабабларини кўрсатган ҳолда ажрим чиқаради,

Муддатни тиклаш рад этилган ҳолда ажримда апелляция шикоятини беришда тўланган давлат божининг қайтарилиши назарда тутилиши лозим (МСИЮтК 209-моддаси).

Ўтказиб юборилган муддатни тиклашни рад этиш тўғрисидаги ажрим устидан МСИЮтК 120-моддаси учинчи қисмига кўра, кассация шикояти (протести) берилиши мумкин.

5. МСИЮтК 202-моддасига кўра, апелляция шикояти (протести) апелляция инстанцияси судига йўлланади, аммо ҳал қилув қарорини қабул қилган судга берилади.

Биринчи инстанция суди ҳар бир шикоятни (протестни) келиб тушган санасини кўрсатган ҳолда рўйхатга олиши ҳамда шикоят (протест) келиб тушган кундан эътиборан беш кунлик муддатда, муайян яшаш жойига эга бўлмаган шахсни реабилитация марказига жойлаштириш тўғрисидаги иш

бўйича эса, 24 соат ичида апелляция инстанцияси судига иш билан бирга юбориши шарт.

Биринчи инстанция судига апелляция шикоятига алоқадор қўшимча ҳужжатлар ёки бошқа шахслардан апелляция шикояти келиб тушганда, улар ҳам апелляция инстанцияси судига юборилиши лозим.

6. Судларга тушунтирилсинки, қонунда апелляция тартибида иш юритиш предмети бўйича муайян истиснолар белгиланган. Жумладан, қонунда шикоят қилиниши назарда тутилмаган ёки ишнинг кейинги ҳаракатланишига тўсқинлик қилмайдиган ажримлар устидан (масалан, аризани (шикоятни) иш юритишга қабул қилиш ва иш кўзғатиш тўғрисидаги ажримлар, биринчи инстанция суди муҳокамасини кейинга қолдириш тўғрисидаги ажримлар) апелляция тартибида шикоят (протест) берилмайди.

7. МСИЮтК 204-моддасида апелляция шикоятининг (протестининг) шакли ва мазмунига доир талаблар белгиланган. Шу муносабат билан апелляция инстанцияси суди уни берган шахс томонидан ушбу талабларга риоя қилинганлигини текшириши шарт.

МСИЮтК 204 ва 206-моддалари талабларига жавоб бермайдиган шикоят (протест) қайтариш асослари кўрсатилган ҳолда МСИЮтК 210-моддасига мувофиқ, судьянинг ажрими билан қайтарилади.

8. Иш апелляция инстанцияси судида кўриляётган вақтда суд ҳужжатиغا нисбатан ишда иштирок этувчи бошқа шахслардан шикоят (протест) келиб тушганда у дастлаб қабул қилинган шикоят (протест) билан бирга кўриб чиқилади.

9. МСИЮтК 216-моддасига кўра, апелляция инстанцияси суди маслаҳатхонага киргунига қадар апелляция шикояти берган шахс шикоятдан воз кечишга, протест келтирган прокурор ва юқори турувчи прокурор протестни чақириб олишга ҳақли.

Шикоятдан воз кечиш (протестни чақириб олиш)ни қабул қилиш масаласи апелляция инстанцияси суди томонидан шикоят (протест)ни кўриш учун тайинланган суд мажлисида ҳал қилинади, бунда шахснинг шикоятдан воз кечиш (протестни чақириб олиш) ваколоти текширилиши зарур. МСИЮтК 62-моддаси мазмунига кўра, ишончномада вакилга берилган биринчи инстанция судининг ҳужжатиغا нисбатан шикоят келтириш ҳуқуқи, агар ишончномада бошқача ҳолат махсус кўрсатилмаган бўлса, унга шикоятдан воз кечиш ҳуқуқини бермайди.

Шикоятдан воз кечилганда (протест чақириб олинганда) суд апелляция тартибида иш юритишни тугатиш ҳақида ажрим чиқаради ва ажрим чиқарилган пайдан қонуний кучга киради. Шикоятдан воз кечилиши (протестнинг чақириб олиниши) ишни бошқа апелляция шикоятига (протестига) асосан кўриб чиқишни давом эттиришга тўсқинлик қилмайди.

10. Ишда иштирок этувчи шахсларни ишни шикоят (протест) бўйича апелляция инстанцияси судида кўриш вақти ва жойи тўғрисида суд томонидан хабардор қилиниши мажбурий эканлиги қонунда белгиланганлиги сабабли ушбу талабларни бажармаслик ишни кўришни кейинга қолдиришга сабаб бўлади.

Апелляция инстанцияси суди ишда иштирок этувчи шахслар иш кўрилиши ҳақида тегишлича хабардор қилинганлиги тўғрисида маълумотлар бўлган тақдирда ҳам, агар улардан бирортасининг келмаганлик сабабини узрли деб топса, суд муҳокамасини кейинга қолдиришга ҳақли ва бу ҳақда асослантирилган ажрим чиқаради.

Ишда иштирок этувчи шахсларнинг келмаганлик сабаблари узрсиз деб топилган тақдирда, шунингдек, келмаганлик сабаблари ҳақида маълумотлар ва бу сабабларни узрли эканлигини тасдиқловчи далиллар мавжуд бўлмаганда, апелляция инстанцияси суди шикоят (протест) бўйича ишни уларнинг иштирокисиз кўришга ҳақли, бундан жамият ёки давлат манфаатларини кўзлаб кўзғатилган ишлар бўйича прокурорнинг келмаганлиги мустасно.

11. МСИЮтК 43-моддасига кўра, процессуал ҳуқуқий ворислик маъмурий суд ишларини юритишнинг ҳар қандай босқичида амалга оширилиши мумкинлигини эътиборга олган ҳолда, апелляция инстанцияси суди тарафларнинг бири, учинчи шахс низоли ёки суднинг ҳал қилув қарори билан аниқланган ҳуқуқий муносабатдан чиқиб кетган тақдирда (фуқаронинг ўлими, юридик шахснинг қайта ташкил қилиниши ва ҳ.к.), бундай шахслар уларнинг ҳуқуқий ворислари билан алмаштирилишига йўл кўяди ҳамда уларга ишга доир барча материаллар билан танишишга имкон беради. Ҳуқуқий вориснинг суд процессига киришганлиги ҳақида апелляция инстанцияси суди ажрим чиқаради.

12. Апелляция инстанцияси судининг эътибори ишни апелляция шикояти (протести) бўйича кўришда МСИЮтК 218-моддасида белгиланган муддатга риоя қилиниши лозимлигига қаратилсин.

Апелляция шикояти (протести) бўйича ишни кўриш муддати алоҳида ҳолларда (масалан, бир нечта талабларнинг битта иш юритишга бирлаштирилганда, суд процесси иштирокчиларининг кўплигида, кўшимча далилларни талаб қилиб олиш ва уларни текшириш, ишга мутахассисларни жалб қилиш, суд топшириқларини юбориш зарурлигида ва ҳ.к.) суд раиси томонидан бир ойгача узайтирилиши мумкин (МСИЮтК 218-моддаси иккинчи қисми).

Шу билан бирга муайян яшаш жойига эга бўлмаган шахсни реабилитация марказига жойлаштириш тўғрисидаги илтимосномани кўриб чиқиш натижалари бўйича чиқарилган қарор устидан берилган апелляция шикояти (протести) апелляция инстанцияси суди томонидан у келиб тушган кундан эътиборан уч кун ичида кўриб чиқилади.

Апелляция шикоятини (протестини) кўриб чиқиш натижалари юзасидан қабул қилинган қарор у қабул қилинган куни ижро этиш учун ички ишлар органи вакилига ва ишда иштирок этган шахсларга топширилади.

13. Қонунга кўра, иш апелляция тартибида кўрилаётганда қуйидагилар аниқланиши лозим:

биринчи инстанция суди иш учун аҳамиятга эга бўлган ҳолатларни тўлиқ текширган-текширмаганлиги;

суд аниқланган деб ҳисоблаган, иш учун аҳамиятга эга бўлган ҳолатларнинг исботланган-исботланмаганлиги;

ҳал қилув қарори, ажрим, қарорда баён қилинган суд хулосаларининг иш ҳолатларига мувофиқлиги;

моддий ва (ёки) процессуал ҳуқуқ нормалари бузилган-бузилмаганлиги, улар тўғри қўлланилган-қўлланилмаганлиги;

биринчи инстанция суди қабул қилган суд ҳужжатларининг қонун талабларига мувофиқлиги.

Апелляция инстанцияси суди МСИЮтК 217-моддасига мувофиқ, суд ҳужжатининг қонунийлиги ва асослантирилганлигини тўлиқ ҳажмда текширади.

Суд ҳужжатини тўлиқ ҳажмда текшириш деганда, шикоят (протест) важларидан қатъий назар, ишда иштирок этувчи шахсларнинг бузилган ёки низолашилаётган ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида биринчи инстанция суди томонидан ишнинг ҳақиқий ҳолатлари аниқланганлигини, моддий ва (ёки) процессуал ҳуқуқ нормалари тўғри қўлланилганлигини текширишни тушунмоқ лозим.

14. Апелляция инстанцияси суди холислик ва беғаразликни сақлаган ҳолда тарафларга ўз процессуал ҳуқуқ ва мажбуриятларини амалга ошириши учун зарур шароитлар яратиб бериши шарт.

Апелляция инстанцияси судида ишнинг кўрилиши коллегиял тарзда уч нафар судьядан иборат таркибда МСИЮтК 26-бобида назарда тутилган хусусиятларни инобатга олган ҳолда, биринчи инстанция судида иш юритиш қоидалари асосида амалга оширилади. Бунда дастлаб шикоят берган шахс ва унинг вакилининг тушунтириши тингланади. Суд ҳужжати устидан ҳар иккала тараф шикоят келтирган ҳолда, биринчи бўлиб аризачи ва унинг вакили сўзга чиқади. Иш прокурорнинг протести асосида кўрилаётганда прокурор биринчи бўлиб сўзга чиқади.

Ишда иштирок этувчи шахслар ўзларининг тушунтиришида шикоят (протест)да кўрсатилмаган важларни келтиришга ва қўшимча материаллар тақдим этишга ҳақли.

Ишда иштирок этувчи шахсларнинг тушунтириши эшитилганидан кейин, апелляция инстанцияси суди қарор қабул қилиш учун алоҳида хонага (маслаҳатхонага) киради.

15. Шунинг назарда тутиш лозимки, апелляция инстанцияси суди ҳар қандай далилларни, улар биринчи инстанция суди муҳокамасида бўлганлигидан ва янгидан тақдим этилганлигидан қатъий назар, текширишга ҳақли.

Апелляция инстанцияси суди ишда иштирок этувчи шахсларнинг экспертиза ўтказиш, далилларни таъминлаш ва талаб қилиб олиш, гувоҳларни сўроқ қилиш ҳақидаги ва бошқа илтимосномаларини улар биринчи инстанция суди томонидан рад этилганлиги сабабли рад этишга ҳақли эмас. Апелляция инстанцияси суди ишни тўғри ҳал қилиш мақсадида ўз ташаббуси билан далилларни талаб қилиб олиши ёки тегишли суд экспертизасини тайинлаши мумкин (МСИЮтК 68, 79-моддалари).

Далиллар биринчи инстанция суди учун белгиланган қоидалар бўйича текширилади.

16. Судларнинг эътибори биринчи инстанция судида арз қилинмаган янги талаб апелляция инстанцияси суди томонидан қабул қилиниши ва кўрилиши мумкин эмаслигига қаратилсин.

17. Апелляция инстанцияси суди томонидан иш юритишни тўхтатиб туриш МСИЮтК 9-бобида назарда тутилган асослар ва тартибда амалга оширилади.

Апелляция инстанцияси суди иш юритиш тикланганлиги тўғрисида ажрим чиқаради ва ишда иштирок этувчи шахсларни иш кўриладиган кун тўғрисида хабардор қилади.

18. Апелляция инстанцияси суди шикоят (протест) бўйича ишни кўриш натижалари юзасидан қарор чиқаради.

Апелляция инстанцияси судининг эътибори шикоят (протест)да келтирилган ҳар бир важни, унинг асосли ёки асоссиз эканлиги ҳақидаги хулосани қарорда кўрсатган ҳолда муҳокама қилиш зарурлигига қаратилсин.

Шунинг назарда тутиш лозимки, асослантирилган қарор тузилиши кейинга қолдирилганда ва суд мажлисида унинг хулоса қисми эълон қилинганда, апелляция инстанцияси судида раислик қилувчи ишда иштирок этувчи шахслар асослантирилган қарор билан қачон танишиши мумкинлигини тушунтириши лозим.

Апелляция инстанцияси суди қарорининг хулоса қисмида ишни шикоят (протест) бўйича кўриш натижалари тўғрисидаги хулосалар бўлиши, зарур бўлганда эса, суд харажатларининг тақсимланиши кўрсатилиши керак.

Апелляция инстанцияси суди қабул қилинган қарорни ўқиб эшиттирганидан сўнг унинг мазмун-моҳиятини суд процесси иштирокчиларига тушунтириши шарт.

19. МСИЮтК 220-моддасига мувофиқ, суд хужжатини апелляция тартибида бекор қилишга ёки ўзгартиришга қуйидагилар асос бўлади:

1) иш учун аҳамиятга эга бўлган ҳолатларнинг тўлиқ аниқланмаганлиги;

2) суд аниқланган деб ҳисоблаган, иш учун аҳамиятга эга бўлган ҳолатларнинг исботланмаганлиги;

3) ҳал қилув қарорида баён қилинган хулосаларнинг иш ҳолатларига мувофиқ эмаслиги;

4) моддий ва (ёки) процессуал ҳуқуқ нормаларининг бузилганлиги ёхуд нотўғри қўлланилганлиги.

20. Моддий ҳуқуқ нормаларининг бузилганлиги ёки нотўғри қўлланилганлиги деганда, биринчи инстанция суди томонидан қўлланилиши лозим бўлган қонун ёки бошқа қонун хужжати қўлланилмаганлиги ёхуд қўлланилиши лозим бўлмаган қонун ёки бошқа қонун хужжати қўлланилганлиги, қонуннинг ёки бошқа қонун хужжатининг нотўғри талқин қилинганлиги тушунилади.

Шуни назарда тутиш лозимки, процессуал ҳуқуқ нормаларини бузилганлиги ёки нотўғри қўлланилганлиги ишнинг нотўғри ҳал этилишига олиб келган бўлсагина, ҳал қилув қарори, ажрим, қарорни бекор қилишга асос бўлади.

Бунда шуни назарда тутиш лозимки, қонунда процессуал ҳуқуқ нормаларининг бузилганлиги ёки нотўғри қўлланилганлиги оқибатида ҳар қандай ҳолда биринчи инстанция судининг ҳал қилув қарорини бекор қилиш учун асослар назарда тутилган (МСИЮтК 220-моддаси тўртинчи қисми).

21. МСИЮтК 219-моддасига мувофиқ, апелляция инстанцияси суди қуйидагиларга:

1) ҳал қилув қарорини ўзгаришсиз қолдиришга;

2) ҳал қилув қарорини тўлиқ ёки қисман бекор қилишга ва янги қарор қабул қилишга;

3) ҳал қилув қарорини ўзгартиришга;

4) ҳал қилув қарорини тўлиқ ёки қисман бекор қилишга ва иш юритишни тугатишга ёхуд аризани (шикоятни) тўлиқ ёки қисман кўрмасдан қолдиришга;

5) ҳал қилув қарорини бекор қилишга ва ишни янгидан кўриш учун юборишга ҳақли.

22. Апелляция инстанцияси суди, агар биринчи инстанция суди иш ҳолатларини ҳар томонлама ва тўлиқ аниқлаб, қонуний ҳамда асосли суд ҳужжати чиқарган, деган хулосага келса, ҳал қилув қарори, ажрим, қарорни ўзгаришсиз, шикоят (протест)ни эса қаноатлантирмасдан қолдиради.

Апелляция инстанцияси судининг қарорида шикоят (протест) важлари нотўғри ва суд ҳужжатининг бекор қилиниши ёки ўзгартирилишига асос бўлмайди, деб топилганлиги сабаблари кўрсатиб ўтилиши лозим.

23. Судларнинг эътибори шунга қаратилсинки, апелляция инстанцияси суди томонидан ишни янгидан кўриш учун биринчи инстанция судига юборилишига биринчи инстанция суди томонидан ишда иштирок этишга жалб қилинмаган шахсларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари тўғрисида ҳал қилув қарори қабул қилинган тақдирдагина йўл қўйилади.

МСИЮтК 220-моддаси тўртинчи қисмида назарда тутилган асослар мавжуд бўлганда (МСИЮтК 220-моддаси тўртинчи қисми 4-банди бундан мустасно) ҳал қилув қарори бекор қилинади ва аниқланган ҳолатлардан келиб чиқиб, биринчи инстанция суди томонидан йўл қўйилган процессуал қонун бузилишларини бартараф қилган ҳолда янги қарор қабул қилинади.

24. Апелляция инстанцияси суди арз қилинган талаб доирасида мавжуд ва қўшимча тақдим қилинган ҳужжатлар (далиллар) асосида иш учун аҳамиятга эга бўлган янги ҳолатларни аниқлашга ва шундан келиб чиқиб, ўз ваколатлари доирасида қарор қабул қилишга ҳақли.

25. Апелляция инстанцияси суди МСИЮтК 106 ва 108-моддаларида кўрсатилган асослар бўйича ҳал қилув қарорини тўлиқ ёки қисман бекор қилишга, аризани кўрмасдан қолдиришга ёхуд иш юритишни тугатишга шундай қарор қабул қилинишига сабаб бўлувчи ҳолатлар аниқланган бўлса, ҳақлидир.

26. Шунинг назарда тутиш лозимки, суд харажатларини тақсимлаш масаласининг ҳал этилмаслиги ёхуд нотўғри ҳал этилиши, ўз-ўзидан суднинг ҳал қилув қарорини бекор қилишга ёки ўзгартиришга асос бўлмайди. Бундай ҳолда апелляция инстанцияси суди қарорининг хулоса қисмида суд харажатларини МСИЮтК 115-моддасида назарда тутилган қоидалар бўйича янгидан тақсимлаш ҳақида кўрсатилади.

27. Апелляция инстанцияси суди қонунда назарда тутилган асослар мавжуд бўлганда (МСИЮтК 162-164-моддалари):

қарорни тушунтиришга;

қарор ёзувида йўл қўйилган хатоларни ва арифметик хатоларни тузатишга;

қўшимча қарор чиқаришга ҳақли.

Ушбу масалалар суд мажлисида ишда иштирок этувчи шахсларни суд мажлисини ўтказиш вақти ва жойи ҳақида хабардор қилган ҳолда

кўрилади. Бироқ, мазкур шахсларнинг келмаганлиги ушбу масалаларни ҳал этиш учун тўсқинлик қилмайди.

28. МСИЮтК 173, 223-моддаларига мувофиқ, шикоят қилиниши (протест келтирилиши) қонунда назарда тутилганда, шунингдек, ишнинг кейинги ҳаракатланишига тўсқинлик қиладиган ҳолларда биринчи инстанция судининг ажримлари устидан апелляция инстанцияси судига шикоят қилиниши мумкин.

Биринчи инстанция судининг ажрими устидан апелляция тартибида шикоят (протест) бериш ва кўриш суднинг ҳал қилув қарори устидан апелляция шикояти (протести) бериш ва кўриш учун назарда тутилган қоидалар бўйича амалга оширилади.

29. МСИЮтК 223-моддасига мувофиқ, апелляция инстанцияси суди шикоятни (протестни) кўриб чиқиб:

- 1) ажримни ўзгаришсиз қолдиришга;
- 2) ажримни ўзгартиришга ёки бекор қилишга;
- 3) аризани (шикоятни) қабул қилишни рад этиш ҳақидаги, аризани (шикоятни) қайтариш, иш юритишни тўхтатиб туриш тўғрисидаги ажримни бекор қилишга ва аризани (шикоятни) биринчи инстанция судида кўриб чиқиш учун юборишга ҳақли.

Ариза биринчи инстанция судининг иш юритишига қабул қилингандан сўнг чиқарилган ажрим бекор қилинганда (масалан, аризани кўрмасдан қолдириш, иш юритишни тугатиш ва ҳ.к.) апелляция инстанцияси суди ишни мазмунан кўриш учун биринчи инстанция судига юборади.

Биринчи инстанция судининг ажрими бекор қилинган бошқа ҳолларда, апелляция инстанцияси суди устидан шикоят (протест) берилган ажрим чиқарилишига сабаб бўлган (масалан, аризани қайтариш ёки аризани қабул қилишни рад қилишнинг қонунийлиги ёхуд ноқонунийлиги тўғрисидаги) процессуал масалани ўзи мазмунан ҳал қилади.

Биринчи инстанция судининг ажрими устидан берилган шикоятни (протестни) кўриш натижалари бўйича апелляция инстанцияси суди қарор қабул қилади.

30. Ишни кўриш жараёнида апелляция инстанцияси суди томонидан қабул қилинган ажримлар устидан МСИЮтКда белгиланган ҳолларда, кассация шикояти (протести) берилиши мумкин.

31. Апелляция инстанцияси суди ишни кўришда давлат органи ёки бошқа орган, ташкилот, мансабдор шахс ёки фуқаронинг фаолиятида аниқланган қонун ҳужжатлари бузилиши ҳолатлари бўйича, уларнинг суд процессида иштирокидан қатъий назар, хусусий ажрим чиқаришга ҳақли.

Агар суд уларнинг ҳаракатларида жиноят аломатларини аниқласа, у бу ҳақда жиноят ишини қўзғатиш масаласини ҳал этиш учун тегишли материалларни илова қилган ҳолда прокурорга хабар қилади.

Хусусий ажрим суд мажлисида эълон қилинади ва бу ҳақда баённомада кўрсатилади.

32. Судларнинг эътибори шунга қаратилсинки, апелляция инстанцияси суди биринчи инстанция суди томонидан иш бўйича чиқарилган хусусий ажримнинг қонунийлиги ва асослантирилганлигини текширишга ҳамда ушбу ажримнинг чиқарилишида етарлича асослар мавжуд бўлмаган бўлса, уни бекор қилишга ҳақли.

33. МСИЮтК 175-моддаси талабларига мувофиқ, апелляция инстанцияси судининг ҳар бир мажлисида, шунингдек суд мажлисидан ташқарида амалга оширилган процессуал ҳаракат ҳақида баённома тузилади.

Суд процесси иштирокчилари суд мажлисининг баённомаси билан МСИЮтК 177-моддасида белгиланган тартиб ва муддатларда танишиб чиқишга ҳақли. Суд мажлисининг баённомасига берилган ёзма фикр-мулоҳазалар суд таркиби томонидан улар берилган кундан кейин беш кун ичида суд процесси иштирокчиларини чақирмасдан кўриб чиқилади.

34. Шикоят апелляция инстанцияси судига иш бошқа шикоятлар (протест) бўйича кўрилгандан сўнг келиб тушган ҳолда, мазкур апелляция шикоятини берган шахсга суд ҳужжатлари устидан кассация тартибида шикоят қилиш ҳуқуқи тушунтирилади.

35. Маъмурий ишларни ўз вақтида ва тўғри ҳал этилишини таъминлаш мақсадида Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судларига ишларни апелляция тартибида кўриш бўйича суд амалиётини ҳар чоракда умумлаштириш тавсия этилсин.

36. Ушбу қарор қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2018 йил 30 ноябрдаги “Судлар томонидан маъмурий ишларни апелляция ва кассация тартибида кўриш амалиёти ҳақида”ги 36-сонли қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси
Олий суди раиси

К.Камилов

Пленум котиби,
Олий суд судьяси

И.Алимов